

PIENET JA KESKISUURET YRITYKSET

Kaikista EU:n yrityksistä 99 prosenttia on mikroyrityksiä ja pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Ne vastaavat noin kahdesta kolmasosasta yksityissektorin työpaikoista ja yli puolesta kaikkien EU:n yritysten luomasta lisäarvosta. Pk-yritysten tukemiseksi on käynnistetty erilaisia toimintaohjelmia, kuten Small Business Act -aloite, Horisontti 2020 ja COSME-ohjelma. Niiden avulla pyritään parantamaan pk-yritysten kilpailukykyä tutkimuksen ja innovoinnin avulla ja lisäämään niiden mahdollisuuksia saada rahoitusta.

OIKEUSPERUSTA

Pk-yritykset toimivat pääasiassa kansallisella tasolla, koska suhteellisen harvat niistä harjoittavat rajatylittävää liiketoimintaa EU:n alueella. EU:n lainsäädäntö vaikuttaa kuitenkin pk-yrityksiin niiden toiminnan laajuudesta riippumatta esimerkiksi verotuksen (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 110–113 artikla), kilpailun (SEUT:n 101–109 artikla) ja yhtiöoikeuden (sijoittautumisoikeus – SEUT:n 49–54 artikla) alalla. Komission määritelmä pk-yrityksistä esitetään suosituksessa 2003/361/EY.

TAVOITTEET

Kaikista EU:n yrityksistä 99 prosenttia on mikroyrityksiä ja pk-yrityksiä. Vuonna 2015 pk-yrityksiä oli lähes 23 miljoonaa, ne loivat 3,9 biljoonan euron edestä lisäarvoa ja ne työllistivät 90 miljoonaa ihmistä. Ne ovat EU:n yritysten kilpailukyyn kannalta tärkeän yrittäjyyden ja innovoinnin keskeisiä ylläpitäjiä. EU:n toimilla pk-yritysten hyväksi pyritään varmistamaan, että unionin politiikat ja toimet vaikuttavat myönteisesti pienyrityksiin ja parantavat Euroopan vetovoimaa yritysten perustamisen ja liiketoiminnan kannalta.

SAAVUTUKSET

A. Eurooppalaisia pk-yrityksiä tukeva Small Business Act -aloite

Komissio esitti kesäkuussa 2008 tähän mennessä kokonaisvaltaisimman pk-yrityksiä koskevan aloitteen tiedonannossaan eurooppalaisia pk-yrityksiä tukevasta aloitteesta (Small Business Act) ([COM\(2008\)0394](#)). Aloitteella pyritään luomaan uudenlainen toimintakehys, johon olemassa olevat yrityspoliittiset välineet sisältyvät ja jonka perustana on erityisesti pienyrityksiä koskeva eurooppalainen peruskirja sekä kasvuun ja työllisyyteen tähtäävä nykyaikainen pk-yrityspoliittikka. Valmiin unionin toimintamallin sijaan siinä sovelletaan toimintapoliittista kumppanuutta jäsenvaltioiden kanssa.

Aloitteen tavoitteena on ”pienet ensin” -periaatetta korostamalla vaikuttaa yleiseen suhtautumiseen yrittäjyyteen unionissa.

1. Sääntelyn järjeistäminen

Byrokratian vähentäminen on yksi komission keskeisistä tavoitteista Small Business Act -aloitteessa. Kun julkishallinto saadaan ottamaan pk-yritysten tarpeet paremmin huomioon, voidaan edistää huomattavasti pk-yritysten kasvua. Direktiivi palveluista sisämarkkinoilla (direktiivi 2006/123/EY) annettiin vuonna 2006 ja pantiin täytäntöön kaikissa EU:n jäsenvaltioissa vuonna 2009.

Pienyritykset ovat hyötäneet erityisesti maksuviivästysdirektiivin muuttamisesta (viranomaisten on maksettava laskunsa 30 päivän kuluessa turvatakeena pk-yrityksille) ja sähköistä laskutusta koskevan direktiivin muuttamisesta (sähköisistä laskuista tehtiin samanarvoisia paperilaskujen kanssa). Lisäksi EU:n julkisia hankintoja koskevien menettelyjen ajantasaistaminen on vähentänyt pk-yritysten hallinnollisia rasitteita, kun ne osallistuvat julkisiin hankintoihin, ja niillä on nyt paremmat mahdollisuudet tehdä yhteistarjouksia. Samoin pk-yritysten taloudellista raportointia koskevia velvoitteita on voitu yksinkertaistaa ja niiden hallinnollisia rasitteita vähentää ajantasaistamalla paitsi julkisia hankintoja unionissa myös tilinpäätösdirektiiviä (nykyisin direktiivi 2013/34/EU).

2. Rahoituksen saatavuus

Rahoitusmarkkinat eivät useinkaan ole pystyneet tarjoamaan pk-yrityksille niiden tarvitsemaa rahoitusta. Viime vuosina on kuitenkin onnistuttu parantamaan pk-yritysten mahdollisuuksia saada rahoitusta ja luottoa myöntämällä niille lainoja, takauksia ja riskipääomaa. EU:n rahoituslaitokset – Euroopan investointipankki (EIP) ja Euroopan investointirahasto (EIR) – ovat lisänneet pk-yrityksiin kohdistuvia operaatioitaan.

Small Business Act -aloitteen mukaan rahoituksen saaminen on kuitenkin yhä yksittäisten pk-yritysten toiseksi suurin ongelma. Komissio esitti marraskuussa 2011 toimintasuunnitelman pk-yritysten rahoituksen saannin parantamiseksi ([COM\(2011\)0870](#)). Toimintasuunnitelma sisältää muun muassa toiminta-aloitteita, joiden tarkoituksena on helpottaa pk-yritysten pääsyä riskipääomamarkkinoille. Komissio seuraa pk-yritysten rahoituksen saannin kehittymistä yritysten rahoituksensaantimahdollisuuksia koskevan komission ja Euroopan keskuspankin yhteisen kyselytutkimuksen avulla.

3. Pk-yritykset sisämarkkinoilla

Small Business Act -aloitteessa sekä komission tiedonannoissa ”Sisämarkkinoiden toimenpidepaketti – Kohti kilpailukykyistä sosiaalista markkinataloutta” ([COM\(2010\)0608](#)) ja ”Toinen sisämarkkinoiden toimenpidepaketti” ([COM\(2012\)0573](#)) painotetaan tarvetta kehittää jatkuvasti yritysten toimintaedellytyksiä sisämarkkinoilla. Monia erilaisia aloitteita ja toimenpiteitä on käynnistetty tai suunnitteilla pk-yritysten perustamisen ja toiminnan helpottamiseksi sisämarkkinoilla. Pk-yrityksille on myönnetty poikkeuksia useilla aloilla, esimerkiksi kilpailusäännöissä, verotuksessa ja yhtiöoikeudessa.

4. Kilpailupolitiikka

EU:n valtiontukipolitiikka on pitkään ollut pk-yrityksiä suosivaa, koska siinä on otettu huomioon niiden koosta johtuvat erityisvaikeudet. Vuonna 2014 komissio

hyväksyi valtiontukea koskevan tarkistetun yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (asetus (EU) N:o 651/2014). Yksi valtiontuen nykyaikaistamisen osa-alueista on se, että jäsenvaltiot voivat entistä joustavammin myöntää pk-yrityksille valtiontukea ilman ennakoilmoitusta ja komission hyväksyntää, jos tietyt edellytykset täyttyvät. Pk-yritykset voivat tämän asetuksen nojalla hyötyä julkisesta tuesta aina 7,5 miljoonaan euroon saakka.

B. Pk-yrityksille tarkoitetut EU:n verkostot

Pk-yrityksille suunnattuihin verkostoihin kuuluu yleisiä tukipalveluja EU:ssa toimiville pk-yrityksille, kuten Enterprise Europe Network (Yritys-Eurooppa-verkosto), SOLVIT, Sinun Eurooppasi -yritysportaali, Pk-yritykset ja ympäristö sekä ”Kemikaalit: kansalliset REACH-neuvontapalvelut”. Innovoinnille ja tutkimustoiminnalle tarjottava tuki puolestaan sisältää seuraavat palvelut: teollis- ja tekijänoikeuksien tukipalvelu, pk-yritysten Techweb-palvelu, Kiinaa koskeva teollis- ja tekijänoikeuksien tukipalvelu pk-yrityksille, Euroopan yritys- ja innovaatiokeskusten verkko (EBN), Euroopan työpaikkainnovaatioverkosto ja Gate2Growth.

C. Pk-yritykset ja tutkimustoiminta

Tutkimus ja innovointi ovat ratkaisevan tärkeitä pk-yritysten kestäväälle menestykselle ja kasvulle EU:ssa. Horisontti 2020 -puiteohjelman (2014–2020) tavoitteena on tehdä pk-yritysten tutkimus- ja innovointitoiminnan tukijärjestelyistä tehokkaampia ja kattavampia. Ohjelmaa yksinkertaistetaan merkittävästi yhtenäistämällä sääntöjä. Pk-yrityksiä esimerkiksi kannustetaan osallistumaan uuden, erityisesti niille tarkoitetun välineen avulla. Näin pyritään poistamaan rahoituksen puutteet, jotka liittyvät pk-yritysten alkuvaiheen suuririskiseen tutkimukseen ja innovointiin.

Horisontti 2020 -ohjelman perustamisasetuksessa säädetään ohjelman pakollisesta väliarvioinnista. Horisontti 2020 -ohjelman väliarvioinnista annetussa komission tiedonannossa ([COM\(2018\)0002](#)) tarkastellaan mahdollisuuksia täytäntöönpanon parantamiseksi, ja se tarjoaa vankan näyttöön perustuvan pohjan tulevien toimien ja aloitteiden suunnittelulle. Väliarvioinnin tulokset luovat perustan yhdeksännen puiteohjelman rakenteelle ja sisällölle, joita koskeva ehdotus esitetään kesäkuussa 2018.

Pk-yritysten kilpailukykyä parantaminen on myös yksi koheesiopolitiikan yhdestätoista temaattisesta tavoitteesta vuosiksi 2014–2020. Lisäinvestointeja pk-yrityksiin tehdään myös muiden temaattisten tavoitteiden, erityisesti tutkimukseen ja innovointiin, vähähiiliseen talouteen sekä tieto- ja viestintätekniikkaan liittyvien tavoitteiden, yhteydessä.

D. Yritysten kilpailukykyä ja pk-yrityksiä koskeva ohjelma (COSME)

Joulukuun 11. päivänä 2013 annettiin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1287/2013 yritysten kilpailukykyä sekä pieniä ja keskisuuria yrityksiä koskevan ohjelman (COSME) (2014–2020) perustamisesta. COSME-ohjelmalle on varattu 2,3 miljardin euron talousarvio kaudeksi 2014–2020, ja sillä on seuraavat yleiset tavoitteet:

- Parannetaan pk-yritysten rahoituksen saantia sekä pääoma- että velkarahoituksen muodossa. Rahoitusvälineisiin kuuluvat pääomajärjestely kasvuvaiheen

investointeja varten sekä lainantakausjärjestely, josta pk-yrityksille tarjotaan suoria takauksia ja muita riskinjakojärjestelyjä rahoituksen välittäjien kanssa lainojen kattamiseksi. COSME-ohjelman määrärahoista 1,3 miljardia euroa kohdennetaan rahoitusvälineisiin.

- Parannetaan pääsyä markkinoille erityisesti unionin sisällä ja globaalilla tasolla. Kasvusuuntautuneita yritystukipalveluja tarjotaan Yritys-Eurooppa-verkoston kautta, jotta voidaan helpottaa toiminnan laajentamista sisämarkkinoilla sekä EU:n ulkopuolella.
- Edistetään yrittäjyyttä. Näissä toimissa esimerkiksi kehitetään yrittäjyyteen liittyviä taitoja ja asenteita etenkin uusien yrittäjien, nuorten ja naisten parissa.

Komission mukaan ohjelman odotetaan auttavan vuosittain 39 000:ta yritystä luomaan tai säilyttämään 29 500 työpaikkaa ja tuomaan markkinoille 900 uutta tuotetta, palvelua tai prosessia vuoteen 2020 mennessä.

EUROOPAN PARLAMENTIN ROOLI

Parlamentti julisti jo vuoden 1983 pk-yritysten ja käsiteollisuuden teemavuodeksi ja esitti joukon aloitteita näiden alojen kehittämiseksi. Siitä lähtien se on johdonmukaisesti kannustanut kehittämään eurooppalaisia pk-yrityksiä esimerkiksi seuraavin tavoin:

- Kesäkuussa 2010 parlamentti antoi [päättölauselman](#) ”Yhteisön innovaatiopolitiikka muuttuvassa maailmassa”^[1]. Se korosti päätöslauselmassa tarvetta luoda olosuhteet, joissa riskipääoma olisi helpommin pk-yritysten saatavilla. Se kehotti kehittämään muita tapoja rahoittaa pk-yrityksiä, esimerkiksi pienluottoja, innovatiivisiin yrityksiin investoimaan halukkaiden henkilöiden mahdollisuuksia saada riskipääomaa ja esimerkiksi nuorten tutkijoiden liiketoimintahankkeita tukevien bisnesenkeleiden toimintaa. Lisäksi parlamentti kehotti jäsenvaltioita ja komissiota luomaan verotukseen, rahoitukseen, liiketoimintaan ja hallintoon liittyviä investointikannustimia.
- Maaliskuussa 2011 parlamentti antoi [päättölauselman](#) globalisaation aikakauden teollisuuspolitiikasta^[2]. Se vaati komissiota muun muassa vauhdittamaan Small Business Act -aloitteen täytäntöönpanoa hallinnollisen raskaiden vähentämiseksi ja pk-yritysten rahoitusmahdollisuuksien parantamiseksi. Parlamentti kehotti myös saattamaan ajan tasalle pk-yrityksen määritelmän, jotta joustavuutta voitaisiin parantaa tietyillä teollisuudenaloilla. Lisäksi se vaati komissiota lisäämään pk-yritysten osallistumista tutkimuksen ja kehittämisen puiteohjelmiin.
- Toukokuussa 2011 parlamentti antoi [päättölauselman](#) eurooppalaisia pk-yrityksiä tukevan Small Business Act -aloitteen uudelleentarkastelusta^[3]. Päättölauselmassa se muun muassa kehotti jäsenvaltioita hyväksymään viipymättä viimeisen jäljellä olevan ehdotuksen yksityisen eurooppayhtiön perussäännöstä. Se myös esitti huolensa siitä, että pk-yritystestiä ei ole varsinkaan kansallisella tasolla sovellettu asianmukaisesti ja johdonmukaisesti

[1]EUVL C 236 E, 12.8.2011, s. 41.

[2]EUVL C 199 E, 7.7.2012, s. 131.

[3]EUVL C 377 E, 7.12.2012, s. 102.

kaikkiin uusiin lainsäädäntöehdotuksiin. Lisäksi se varoitti jäsenvaltioita EU:n lainsäädännön vaatimusten ylittämistä niiden saattaessa direktiivejä osaksi kansallista lainsäädäntöä.

- Lokakuussa 2012 parlamentti antoi [päättölauselman](#) ”Pienet ja keskisuuret yritykset (pk-yritykset): kilpailukyky ja liiketoimintamahdollisuudet”^[4]. Se korosti siinä muun muassa hallinnollisten rasitteiden vähentämistä, kilpailukyyn parantamisen ja työpaikkojen luomisen tukemista, uusyritysten perustamista sekä mahdollisuuksia saada tietoa ja rahoitusta.
- Tammikuussa 2014 parlamentti antoi [päättölauselman](#) Euroopan uudelleenteollistamisesta kilpailukyyn ja kestävyuden edistämiseksi^[5] ja korosti siinä pk-yritysten merkitystä EU:n taloudelle vaatien niille erityistä tukea ja apua.
- Syyskuussa 2016 parlamentti antoi [päättölauselman](#) pk-yritysten rahoituksen saatavuudesta ja pk-yritysten rahoituksen monimuotoisuuden lisäämisestä pääomamarkkinaunionissa^[6].
- Heinäkuussa 2017 parlamentti antoi [päättölauselman](#) kunnianhimoisen EU:n teollisuusstrategian kehittämisestä strategisesti ensisijaisena painopistealana kasvulle, työllisyydelle ja innovoinnille Euroopassa ([2017/2732\(RSP\)](#))^[7].

Frédéric Gouardères
05/2019

[4]EUVL C 68E, 7.3.2014, s. 40.

[5]EUVL C 482, 23.12.2016, s. 89.

[6]Hyväksytyt tekstit, [P8_TA\(2016\)0358](#).

[7]Hyväksytyt tekstit, [P8_TA\(2017\)0305](#).

